

1. YHDISTYKSEN HALLINTO

Hallituksen jäsenet

Nylund Tarja	EKSOTE, puheenjohtaja
Ahonen Juha	PSHP
Astila Piia	SATSHP
Haatainen Kaisa	PSSHP
Järvi Leea	PPSHP
Liira Helena	HUS
Peränen Nina	KSSHP, varapuheenjohtaja
Pesonen Karita	Raahen seudun hvky
Pohjola Minna	VSSHP

Hallituksen varajäsenet

Alatalo Minna	Raahen seudun hvky
Lukkarila Pirjo	PPSHP
Pikkarainen Saara	Kainuun terveydenhuollon ky
Puustinen Pekka	PSSHP
Päivärinne Marita	Salon terveyskeskus
Päivinen Katriina	SiunSote
Salmela Ari	SATSHP
Varjonen-Toivonen Maarit	PSHP

Asiantuntijajäsenet

Nella Savolainen	THL
------------------	-----

Toimihenkilöt

Rautio Marika	EKSOTE, Rahastonhoitaja
Ylitörmänen Tuija	EKSOTE, Sihteerin, OTO-tiedottaja
Luhta Reetta-Maija	EPSHP, Savuton sairaala-koordinaattori
Sandström Patrick	Filha ry, kansainvälinen Savuton Sairaala – koordinaattori
Vasankari Tuula	Filha ry, kansainvälinen Savuton Sairaala – koordinaattori
Häkkinen Eeva	Migrant Friendly-koordinaattori
Hätönen Heli	HPH-koordinaattori, STM

2. JÄSENORGANISAATIOT

Varsinaiset jäsenet

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri EKSOTE
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä ESSOTE
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
JIK ky/ ostolaskut JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Kanta-Hämeen Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ky, KSSHP
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PSHP
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Siun sote
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PPSHP
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PSSHP
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Salon kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimen palvelut
Satasairaala Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kannatusjäsenorganisaatiot

Centria ammattikorkeakoulu Oy
Jyväskylän ammattikorkeakoulu sosiaali- ja terveysala
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy
Kotkan kaupunki

3. KOKOUKSET

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Seinäjoella 6.3.2019.

Hyväksyttiin toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio. Jäsenmaksut päätettiin pitää ennallaan. Jäsenmaksu on 800 € jäsenorganisaatioilta, joiden alueella väestöä vähintään 100 000 asukasta, ja 500 € jäsenorganisaatioilta, joiden alueella väestön määrä jää alle 100 000 asukasta. Kannatusjäsenmaksu on 100€.

STESO:n hallitus kokoontui toimintakauden aikana kolme kertaa:

16.1.2019 Helsingissä

6.3.2019 Seinäjoella

11.6.2019 Kuopiossa kesäkoulun ja Hyvinvointiseminaarin yhteydessä

Lisäksi pidettiin yksi sähköpostikokous, joka oli 11. – 21.11.2019 ja jossa käsiteltiin toiminnantarkastajien ulkoistamista, apurahan suuruutta sekä puheenjohtajaorganisaatio kauden päättymistä ja uuden alkamista.

4. STESON TOIMINNAN PAINOPISTEET

4.1 Laadukas toiminta

STESO:n toiminta jäsenyyttä seuraavasti:

- HPH – standardien käyttöönotto jäsenorganisaatioissa
- Terveyslähtöisyyden integrointi osaksi päivittäistä toimintaa
- Hyvien käytäntöjen jakaminen jäsenorganisaatioiden kesken

Vuonna 2019 jäsenorganisaatiot sitoutuvat huomioimaan HPH-standardi 5:n jatkuvuus ja yhteistyö. Teemana oli terveen ravitsemuksen ja savuttomuuden edistäminen, kulttuurihyvinvointi sekä yhteistyön edistäminen Terve-Kunta verkoston kanssa. Viestinnässä hyödynnettiin kampanjointia ja sosiaalista mediaa.

Verkostotapaaminen Seinäjoella 6.3.2019

Verkostotapaamisen järjestäjänä toimi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ja Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot (STESO) ry. Seminaarin avasi sairaanhoitopiirin (EPSHP) johtaja Jaakko Pihlajamäki. Verkostotapaamisen aiheena olivat muun muassa *Ajankohtaisuuskatsaus Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:ssä*; STESOn puheenjohtaja Tarja Nylund, *Ajankohtaista kansainvälisessä HPH-verkostossa*; neuvotteleva virkamies Heli Hätönen, *Mitä haittaa nikotiinista*; professori Kirsi Vähäkangas, *Raskaus ilman tupakkaa*; terveyden edistämisen asiantuntija Krista Abdulla Hama Salih, *Mitä uutta tupakka ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisy ja hoito Käypä Hoito- suosituksessa*; erityisasiantuntija Patrick Sandström, *Terveystietä*; ravitsemusterapeutti Riikka Suorajärvi-Bron ja *Uudet fyysisen aktiivisuuden suositukset*; kehittämissuunnittelija Juha Vuorijärvi.

Kesäkoulu ja Hyvinvointiseminaari 11.–12.6.2019 Kuopiossa

Seminaarin teemana oli yhteistyö hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ensimmäisenä päivänä kuultiin sairaalamaailman roolista ja mahdollisuuksista väestön terveyden edistämiseksi: kuinka siirtää painopistettä korjaavasta toiminnasta ennaltaehkäisyyn ja kuinka yhteistyö kuntien kanssa toteutetaan. Toisena päivänä keskiössä oli kunnan rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Puhuttiin kuuluvat: Ajankohtaista STESO:sta; Tuija Ylitörmänen, Miten sairaanhoitopiirit edistävät hyvinvointia ja terveyttä; Pekka Puustinen, Alueellinen kaatumisenehkäisy verkosto; Tarja Tervo-Heikkinen, Sähköisen digihoitopolun käyttö raskausdiabetes-äidin hoidossa; Arja Harkio, Kunnat, Terve Kunta-verkosto ja WHO Healthy Cities; Sanna Ahonen, Sairaanhoitopiirit, STESO ry ja Health Promoting Hospitals; Eeva Häkkinen. Kesäkouluun ensimmäiseen päivään osallistui noin 50 henkilöä (paikan päällä) ja 25 henkilöä etänä. Toiseen päivään osallistui 96 paikan päälle ja 39 henkilöä etäyhteyksin.

Ravitsemusterve-sairaala-toiminta

STESO ry:n hallitus nimesi vuonna 2019 ravitsemusterve sairaala -työryhmän, jonka työ jatkuu edelleen. Työryhmän jäseninä ovat:

Leea Järvi (PPSHP), Reetta-Maija Luhta (EPSHP), Susanna Mutanen (KSSHP), Eeva Nykänen (KSSHP), Karita Pesonen (PPSHP), Auli Pölönen (PSHP), Ulla Siljamäki-Ojansuu (PSHP), Riikka Suorajärvi-Bron (EPSHP), Maarit Varjonen-Toivonen (PSHP), Niina Ylönen-Käyrä (KSSHP).

Työryhmän tavoitteena oli laatia HPH-standardeihin pohjautuvat ravitsemusterve sairaala -standardit sote-organisaatioiden ravitsemusterveyden edistämiseksi ja arvioimiseksi. Työryhmä kokoontui 12 kertaa ja tuotti luonnoksen ravitsemusterveyden edistämisen standardeista. Lisäksi työryhmä laati dokumentin sote-uudistuksen valmistelijoille alueellisia hankehakemuksia varten ravitsemusasioiden huomioon ottamiseksi.

4.2 Yhteistyötahot

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry kuuluu kansainväliseen Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH) -verkostoon. STESO:n jäsenorganisaatiot kuuluvat yhdistyksen kautta HPH -verkostoon. Yhdistyksen HPH koordinaattori, Heli Hätönen, jatkaa tiivistä yhteistyötä kansainvälisen organisaation kanssa huolehtien verkostojen välisestä tiedonkulusta. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa osallistumisen monikansalliseen kehittämistoimintaan.

Varsovan (05.2019) kokouksen yhteydessä sovittiin pohjoismaisten kansallisten verkostojen yhteistyön vahvistamisesta. Tavoitteena on järjestää pohjoismaisten verkostojen seminaari syksyllä 2020. Muutamia Skype kokouksia on pidetty asian tiimoilta syksyllä 2019. Mukana seminaarisuunnittelussa on toimijoita Ruotsista, Tanskasta, Norjasta, Saksasta, Virosta ja Suomesta.

Osallistuminen kansainvälisiin kongresseihin, kokouksiin ja työryhmiin

STESO jäsenorganisaation ESSOTE:n edustaja Eeva Häkkinen osallistui kansainvälisen Task Force Mediation, Equity and Diversity seminaariin ja projektikokoukseen Bolognassa Italiassa 20.5–21.5.2019 STESO ry:n Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) verkoston koordinaattorina.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin Aksilan perusterveydenhuollon ja terveyden edistämisen yksiköstä Juha Vuorijärvisen esitys hyvinvoinnin palvelukartasta: *"The Well-being Service Map as a source of reliable information about health promoting and well-being services"* hyväksyttiin HPH-konferenssiin suullisena esityksenä.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden Tuija Ylitörmänen osallistui kansainväliseen Puolan HPH-konferenssiin kahdella suullisella esityksellä: *Virtual Family Center* ja *Predictive analytics and the big data in case of children and youth*.

Puolan HPH-konferenssiin ja GNTH kokoukseen osallistui kansainvälinen Savuton Sairaala – koordinaattori Patrick Sandström.

4.3 Viestintä

Yhdistykselle luotiin uudet verkkosivut kotisivukone webmailin kautta (www.steso.fi). Samalla hankittiin yhdistyksen sihteerille oma sähköpostiosoite sihteer@steso.fi sekä luotiin neljä muuta sähköpostitusryhmää. Vuoden 2019 aikana yhdistykselle luotiin Facebook-sivut nimellä "Suomen terveyttä

edistävät sairaalat ja organisaatiot ry”. Käyttöoikeudet olivat hallituksen jäsenillä. Joulukuun hallituksen kokouksessa päätettiin, että ko. sivut ajetaan alas vähäisen käytön takia.

Ravitsemustervekampanjaan oli varattu budjetissa viestintään rahoitusta, joka jäi toteuttamatta. Varattu viestintä osuus siirretään vuodelle 2020.

4.4 STESO verkoston kasvu ja jäsenistö

Verkostosta irtisanoutui vuoden 2018 aikana Haminan kaupunki ja Kangasniemen kunta (alkaen 1.1.2019 alkaen) ja Porvoon kaupunki (alkaen 1.1.2020).

5. TALOUS

Yhdistyksen menot vuonna 2019 olivat yhteensä 12 015,97 euroa ja tulot 17 944,43 euroa. Tilikauden tulos oli ylijäämäinen 5 928,46 euroa.

Yhdistyksen varat 31.12.2019 olivat yhteensä 35 422,27 euroa. Velkaa yhdistyksellä ei ollut 31.12.2019.

6. SAVUTON SAIRAALA

STESO ry:hyn kuuluvan Savuton sairaala – verkoston kansallisena Savuton sairaala koordinaattorina toimii Reetta-Maija Luhta. Kansainvälisinä savuton sairaala koordinaattoreina toimivat Patrick Sandström ja Tuula Vasankari Filha ry:stä. STESO ry on mukana Savuton Suomi 2030 verkostossa. Savuton sairaala koordinaattorit Reetta-Maija Luhta ja Patrick Sandström kuuluvat myös Savuton Suomi 2030 verkoston ohjausryhmään ja tupakastavieroituksen asiantuntijatyöryhmään.

7. JÄSENOrganisaatioiden terveyden edistämisen toimintakertomukset 2019

ETELÄ-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPIIRI EKSOTE

Laadukas toiminta

Vastattiin ajankohtaisiin päihdeilmiöihin yhteistyössä kuntien sekä eri toimijoiden kanssa (Ilmiökahvila). Ehkäisevään päihdetyöhön kuului muun muassa: päihdekeskustelut, Camera Obscura – arvo- ja terveyskasvatus/ tunne- ja vuorovaikutuskasvatus (yläkouluikäisille), Elämäni Sankarit – päihdeoppitunnit (kaikki 7 lk.), Sampo Hyvinvointipäivät (päihteet) ja Ehkäisevän päihdetyön viikko: toisen asteen oppilaitokset (kannabis)

Työikäisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tuettiin Hyvinvointivalmentaja toiminnalla. Hyvinvointivalmentaja antaa elintapaneuvontaa (ravitseminen, liikunta, uni ja päihteet) hyvinvointiasemilla kaikissa Etelä-Karjalan kunnissa. Eksoten henkilöstön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tuettiin myös monella erillä tavalla: taukojumppaa järjestettiin kerran viikossa, markkinoitiin porraskampanjaa ja järjestettiin kesäksi kuntoon etkot – liikuntakampanja. Henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua kuntotestiin KKI- testirekassa.

Savuttomuutta edistettiin yhteistyössä seurojen ja yhdistysten kanssa (Työn Vuoksi, urheiluseurat) tupakka- ja nikotiini tuotteiden käytön ehkäisy urheiluseuran toiminnan aikana – toimenpideohjeistus, sekä pitämällä 28 päivää ilman – tupakanvieroitusryhmiä (Imatra ja Lappeenranta) yhteistyössä Saimaan Syöpäyhdistyksen kanssa. ”Tupakoimatta leikkaukseen – toimintamallissa” käynnistettiin vuodelle 2019 kysely leikkaukseen tuleville tupakoiville tai vuosi ennen leikkausta tupakoinnin lopettaneille potilaille seurantakysely tupakanvieroitusohjauksen vaikuttavuudesta. Kysely toteutettiin kirurgisilla osastoilla ja toimenpideyksiköissä. Lisäksi järjestettiin koulutuksia: Ehkäisevän päihdetyön osaajakoulutus (aikuisten ja ikäihmisten parissa työtä tekeville), Kannabis- koulutus, Nuuska-agentti ohjaajien koulutus, Kotikoutsu (nuuska)

Lasten ja perhepalveluiden kehittämisessä tarkoitus oli yhteen sovittaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut lapsi- ja perhelähtöiseksi palvelujen kokonaisuudeksi ja parantaa palveluiden oikea-aikaisuutta. Etelä-Karjalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2019–2021 valmisteltiin moniammatillisessa yhteistyössä.

Yhteistyötahot

HYTE yhteistyötä tehtiin laaja-alaisesti järjestöjen ja yritysten kanssa (Sydänyhdistys, Yksi Elämä, Imatran Stora Enson eläkkeensaajat, Etelä-Karjalan Urheil- ja liikunta ry.). Ehkäisevää päihdetyötä toteutettiin yhteistyössä kuntien eri toimijoiden sekä järjestöjen ja yhdistysten kanssa kuten esimerkiksi EHYT ry ja Elämäni Sankari ry. kanssa. Osallistuttiin kuntien hyvinvointiviikkoihin ja eri tapahtumiin teemoittain. Sairaalan vapaaehtoistyötä kehitettiin ja järjestettiin kokemusasiantuntija koulutusta.

Viestintä

Lisättiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkyvyyttä eri viestintäkanavia käyttäen. Sosiaalisen median käyttöä lisättiin tietoisesti. Näkyvyyttä haettiin muun muassa kampanjoiden, postereiden ja infografioiden kautta. Terveyden ja hyvinvoinnin tiimi tuottaa lisäksi neljä kertaa vuodessa HYTE- Uutiskirjeen kuntien yhdyshenkilöille.

Hyvinvointisuunnittelija T.Ylitörmänen, tuija.ylitormanen@eksote.fi

ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRI, PERUSTERVEYDENHUOLLON JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN YKSIKKÖ, Aksila

Kaappaa kasvis! – viikko

Kaappaa kasvis! -viikko on alakouluilla vuosittain järjestettävä teemaviikko, joka kannustaa lapsia tutustumaan erilaisiin kasviksiin, hedelmiin ja marjoihin sekä lisäämään niiden käyttöä. Kaappaa kasvis! -viikkoa on vietetty Etelä-Pohjanmaalla vuodesta 2010 alkaen, jolloin viikko kehitettiin yhteistyössä Kotimaiset Kasvikset ry:n Terveyttä kasviksilla -hankkeen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin Terveyden edistämisen yksikön kanssa STM:n hankerahoituksella. Kaappaa kasvis! -viikolla alakoulujen luokat kilpailevat siitä, mikä luokka syö viikon aikana eniten kasviksia. Oppilaat merkitsevät keräilykortteihin syömänsä kasviskouralliset, oppilaiden kasviskourallisten keskiarvo kirjataan päivittäin luokan yhteiseen tulostauluun ja viikon päätteeksi palkitaan koulun voittajaluokka. Kaappaa kasvis! -materiaalit antavat ideoita, miten opettajat, ruokapalveluhenkilökunta ja vanhemmat voivat innostaa lapsia kasvien käyttöön. Lisätietoa Kaappaa kasvis! -viikosta löytyy osoitteesta: www.epshp.fi/kaappaakasvis. Kaappaa kasvis viikon järjestelyistä vastasi kehittämissuunnittelija Riikka Suorajärvi-Bron Aksilasta

Elintapaohjauksen kehittäminen

VESOTE-hankkeen jälkeen muodostettiin Aksilan ohjausryhmän päätöksellä elintapaohjauksen maakunnallinen kehittämisverkosto. Verkoston puheenjohtajana toimii hoitotyön johtaja Carita Liljamo Lapuan terveyskeskuksesta ja sihteerinä kehittämissuunnittelija Juha Vuorijärvi Aksilasta

Poikkihallinnollinen kehittämisverkosto kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa ja määritteli toiminnalleen kolme keskeistä tavoitetta ja toimenpidettä (taulukko 1). Keskeisenä toimenpiteenä on elintapaohjauksen käsikirjan laatiminen. Elintapaohjauksen verkkokoulutuskokonaisuutta on valmisteltu sairaanhoitopiiriin Moodle-oppimisalustalle. Verkkokoulutus avautuu vuoden 2020 aikana.

Taulukko 1. Elintapaohjauksen maakunnallisen verkoston tavoitteet ja toimenpiteet.

Tavoite	Toimenpide
1. Yhteistyön lisääminen	1. Maakunnallinen verkosto ja paikallinen kehittäminen
2. Toimintamallin selkeyttäminen	2. Elintapaohjauksen käsikirja
3. Resurssien vahvistaminen ja uudelleen kohdistaminen	3. Elintapaohjauksen vaikuttavuuden osoittaminen ja asian esillä pitäminen

Ennaltaehkäisevä päihdetyö ja savuttomuuden edistäminen

Aksilan ohjausryhmä perusti Ehkäisevän päihdetyön maakunnallisen verkoston tukemaan kunnissa tehtävää ehkäisevää päihdetyötä. Kuntien ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöille järjestään kaksi verkostotapaamista vuodessa. Alueen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille järjestettiin koulutusta päihteitä käyttävän potilaan kohtaamisesta. STESO-tapaamisen yhteydessä järjestetyssä Terveyden edistämisen seminaarissa aiheena oli tupakastavieroitus. Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaa kehittämissuunnittelija Reetta-Maija Luhta.

Kehittämissuunnittelija Reetta-Maija Luhta, Reetta-Maija.Luhta@epshp.fi

ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ ESSOTE

Laadukas toiminta

Essoten kuntayhtymän alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä työskenteli aktiivisesti. Työryhmällä oli yhteensä neljä kokousta vuoden aikana ja kokouspöytäkirjat liitteineen ovat luettavissa Essoten www-sivuilta. Työryhmän työskentelyssä painottui alueellisen hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman toimeenpano osallisuuden, yhteisöllisyyden, turvallisuuden, toimintakyvyn ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Toiminnassa tavoiteltu verkostomaisesti johdettu ja kumppanuuksiin perustuva tekeminen oli onnistunutta. Ns. HYTE-tehtävät ulottuivat järjestämisen ja päätöksenteon tasolta sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoihin, järjestöihin ja kuntaverkostoihin saakka unohtamatta yritystoiminnan tuomia mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Vesote -hankkeen aikana luotu elintapaohjausverkosto jatkoi toimintaansa Essoten ja Etelä-Savon Liikunta ry:n solmiman kumppanuussopimuksen turvin. Elintapaohjaukseen liittyviä sisältömerkintöjä kertyi vuoden aikana seurantajärjestelmään yhteensä 768 kappaletta. Seurantajärjestelmä oli uusi ja aloitettiin vuoden 2019 alussa. Toimintoluokituskirjausten mukaan Essotessa tehtiin terveystarkastuksia kaikkiaan 29 713 kappaletta, mikä oli 0,6 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Terveysteen ja hyvinvointiin liittyvän neuvonnan määrä vähentyi edellisestä vuodesta 4 %.

Lokakuun alussa toteutettiin ensimmäiset alueelliset järjestömessut, joihin sisältyi auditoriossa pidettyjen asiantuntijapuheenvuorojen lisäksi keskussairaalan aulaan ja Sote-kioskiin sijoitetut järjestöjen näyttelypisteet. Yhteensä 31 järjestöä esitteli toimintaansa päivän aikana. Järjestömessujen teemana oli järjestöjen muuttuva rooli yhteiskunnassa. Lääketieteen asiantuntijoiden puheenvuorot liittyivät tyypin 2 diabetekseen ja sen komplikaatioiden ehkäisyyn, neurologisen potilaan hoitoon ja aivoterveysten edistämiseen sekä tuki- ja liikuntaelinvaikeuksiin osana elämää.

Essote jatkoi Suomen Terveyttä Edistävät Sairaalat ja Organisaatiot Ry:n jäsenenä. STESOn jäsenistölleen lanseeraamaa Savuton leikkaus -toimintamalli toimii Tupakoimattomana toimenpiteeseen -nimisenä mallina, mikä mahdollistaa sen käytön laajasti erilaisissa toimenpideyksiköissä, eikä rajaudu pelkästään leikkaustoimenpiteisiin. Syksyllä toteutetussa savuton sairaala -auditoinnissa Essote sai 83 pistettä. Ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta toteutettiin alueellinen päihdekysely Etelä-Savon asukkaille. Päihdekyselyyn kertyi 1440 vastausta ja kysely on raportoitu ja julkaistu alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän pöytäkirjan liitteenä joulukuussa.

Taiteeseen, kulttuuriin ja luontolähtöisiin menetelmiin liittyvää kehittämistyötä tehtiin helmikuussa alkaneessa Parasta Etelä-Savoon hankkeessa. Lisäksi Essote osallistui edelläkävijänä Taiteen edistämiskeskukseen 100 minuuttia viikossa – kampanjaan. Useat Essoten yksiköt ilmoittivat taidetuokioita taidepassiin kampanjan ajan. Taidetta ja kulttuuria kertyi keskimäärin 292 minuuttia viikossa kampanjaan osallistuneissa yksiköissä.

Viestintä

Vuoden 2018 lopulla suunniteltua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen #hyteverkko -ilmettä logoineen ja visuaalisine ilmeineen edistettiin erilaisissa tapahtumissa, joita olivat mm. Essoten alueella järjestetyt hyvinvointimessut, Senioritreffit ja muut verkostotapahtumat. Tavoitteena ollut alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnan näkyvyys toteutui tapahtumissa hyvin ja viestinnällistä ilmettä #hyteverkko tai #kaikkikydyissä käytettiin tapahtumien sosiaalisen median viestinnässä.

Essote julkaisi säännöllisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen materiaaleja keskussairaalan aula- ja vastaanottotiloihin sijoitetuilla infonäytöillä sekä keväällä toimintansa aloittaneessa Sote-Kioskissa. Infonäytöille sijoitettiin tietoa esim. infektioiden torjunnasta, influenssarokotuksista, ehkäisevästä päihdetyöstä, savuttomasta sairaalasta sekä järjestöjen teemaviikkojen hyvinvointiaiheista.

TF MED verkostotoiminta

Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) verkosto järjesti kaksi kokousta vuoden 2019 aikana. Toinen kokouksista pidettiin Bolognassa toukokuussa ja toinen marraskuussa Brysselissä. Kokouksissa työskenneltiin yhdenvertaisuuteen liittyvien standardien lyhennelmän (Cheklist) valmisteluun ja viimeistelyyn liittyvien aiheiden ympärillä. Kokousten välillä käytiin työryhmän kesken aktiivista

sähköpostikeskustelua. Eeva Häkkinen osallistui molempiin kokouksiin jatkaen STESO yhteistyötä kansainvälisen työryhmän kanssa.

KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPPIIRIN KY, KSSH

Laadukas toiminta

Sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö (PTH-yksikkö) tarjoaa terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen asiantuntijapalveluita koko maakunnan alueella. Yksikkö vahvistaa maakunnan ammattilaisten hyvinvointityötä tukemalla näyttöön perustuvien menetelmien ja hyvien käytäntöjen jalkauttamista. Hyvinvointityötä tehdään yhdessä kuntien, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja perusterveydenhuollon ammattilaisten sekä järjestöjen kanssa. Terveyslähtöinen ajattelu näkyy koulutuksissa, hoito- ja palveluketjutyössä, potilas- ja hoito-ohjeissa sekä muussa yksikön kehittämistyössä (esim. kehittäjäverkostot ja elämäntaparyhmät).

PTH-yksikkö on mukana Savuton Sairaala -toiminnassa. Erikoissairaanhoidossa on panostettu Tupakoimattomana leikkaukseen – toimintamallin juurruttamiseen. Helmikuusta 2019 työtä vahvisti erikoislääkäri Antti Kyrön työpanos SaSa-toimintaan. Hän on tehnyt potilastyötä, kouluttanut maakunnan ammattilaisia, vastannut konsultaatioihin sekä järjestänyt yleisötapauksia (erityisesti ammattioppilaitoksissa).

Sairaanhoitopiirin strategian ”Potilas ensin” mukaisesti vahvistetaan asiakkaan ja ammattilaisen välistä kehittäjäkumppanuutta. PTH-yksikkö koordinoi kokemusasiantuntijatoimintaa ja toimeksiantojen määrää kasvaa vuosittain. Kansalaisopisto on ottanut vastuuta uusien koulutuksesta. Sairaanhoitopiiri lähti mukaan Työterveyslaitoksen koordinoimaan Sote-ammattilaiset asiakasosallisuuden osaajiksi (ASKO) – hankkeeseen (2019–2021).

Terveyden edistämisen määrärahan turvin käynnistyi ehkäisevän päihdetyön strategisen johtamisen hanke (2019–2021). Hankkeessa on mukana seitsemän pilottikuntaa, mutta tulokset ovat hyödynnettävissä laajemmin maakunnassa sekä kansallisesti.

Yhteistyössä Sitran kanssa toteutettiin Huomisen terveyskeskus -hanke terveyskeskusten palvelujen saatavuuden, laadun ja jatkuvuuden parantamiseksi.

Yhteistyötahot

Hyvinvointityötä tehdään yhteistyössä useiden toimijoiden ja verkostojen kanssa. Verkostoja on kansallisella ja maakunnallisella tasolla sekä toimintayksikkötasolla (esim. kunta tai erikoissairaanhoito). Maakuntavalmistelun aikana vahvistunut laaja yhteistyö jatkuu maakunnan ensimmäisen hyvinvointiohjelman laadintaprosessin aikana.

Sairaanhoitopiiri alkoi 2018 toteuttaa koordinoitua järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa OLKA®-konseptin mukaan. Vuonna 2019 avattiin OLKA®-piste keskussairaalaan ja kansalaistoimintakeskus Mataraan.

Viestintä

Viestinnässä hyödynnetään sairaanhoitopiirin virallisia kanavia (Facebook, Twitter ja verkkosivut). PTH-yksiköllä on oma Twitter-tili (@pthkssh) sekä verkkosivut. Yksikkö tulee Meijän polku -

kansanterveystoimintaohjelman tiedottamista sekä verkkosivujen päivittämistä www.meijanpolku.fi. Ajankohtaisissa terveysasioissa tehdään yhteistyötä maakunnan eri medioiden kanssa.

Maakunnan ammattilaisille lähetetään kootusti yhdyspostia ja sairaanhoitopiirin henkilökuntaa tiedotetaan intran sekä terveyden edistämisen yhdyspostin kautta.

Hyvinvointikoordinaattori
Nina Peränen
nina.peranen(at)ksshp.fi
www.ksshp.fi/pth

PIRKANMAAN SAIRAANHOITOPPIIRIN KUNTAYHTYMÄ PSHP

Laadukas toiminta

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio on Pirkanmaalla sairaanhoitopiirin [perusterveydenhuollon yksikön](#) vastuulla. Tavoitteena on väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Alueellinen organisaatio ja tavoitteemat on kuvattu liitteessä Terveyden edistäminen Taysissa 2019.

Yhteistyö

Erikoissairaanhoidon ohella keskeiset yhteistyökumppanit ovat Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto, alueellisen HYTE-koordinaation ohjausryhmänä toimiva Terveyden edistämisen neuvottelukunta ja Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen KULTU-verkosto. Kaikissa verkostoissa yhteisenä asiana on ollut Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomus 2017 - 2020 painopisteiden toimeenpano. Alueellisen hyvinvointikertomuksen 2021–2024 työstäminen käynnistettiin. Terveyden edistämisen neuvottelukunnan päätöksellä alueellinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatio sisältyy alueelliseen HYTE-kokonaisuuteen.

Erikoissairaanhoidon terveyden edistämisen teemoina jatkuivat: vajaravitsemus, nikotiinituotteet, päihteet, kulttuurihyvinvointi, lapsiperhemalli ja elintapaohjaus. Taysin internetiin perustettiin alueellinen elintapaohjauksen [palvelutarjotin](#) johon lisätään kuntien tarjottimia. Kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi tehtiin hankeavustushakemuksia.

Vuoden aikana valmistui alueellinen [päihdepalveluketju](#) jonka painopisteenä oli erityisesti päihteettömyyden edistäminen ja päihdeongelmien ehkäisy. Päihdepalveluasiakkaille kehitettiin Suuntiman mukaisia paikallisia asiakkuuspolkuja [Kehys-hankkeessa](#).

Viestintä

Eri viestintäkanavia hyödyntäen jaettiin terveyttä ja hyvinvointia tukevaa materiaalia ja elintapojen muutosta tukevaa tietoutta ja ohjeita potilaille, ammattilaisille ja väestölle.

Koordinointipäällikkö, terveyden edistämisen koordinaattori Juha Ahonen, PSHP
Yliääkäri Maarit Varjonen-Toivonen, perusterveydenhuollon yksikkö, PSHP

Terveyden
edistäminen PSHP 20

POHJOIS-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPPIIRIN KUNTAYHTYMÄ PPSHP

Laadukas toiminta

Pohjois-Pohjanmaan sairaaloiden (OYS ja Oulaskankaan sairaala) terveyden edistämistyötä ohjaa [terveyden edistämisen toimintasuunnitelma](#), joka perustuu WHO:n standardeihin terveyden edistämiseksi sairaaloissa. Suunnitelmassa kuvataan menetelmiä ja toimintatapoja terveyteen vaikuttavien tekijöiden kartoittamiseen, potilaiden neuvontaan ja ohjaukseen. Ydintietoihin kuuluvat mm. tupakointi, päihteet, liikunta ja ravitsemus.

PPSHP:n Terveyden edistämisen työryhmä hyväksyy vuosittain PPSHP:n strategisista päämääristä johdetut terveyden edistämisen mittarit, tavoitteet ja vastuutahot. Työryhmä raportoi toiminnastaan sairaanhoitopiiriin johtoryhmälle.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin perustettiin ravitsemusterveyden verkoston koordinaatioryhmä, joka vastaa alueellisesta ravitsemusterveyden suunnittelusta ja arvioinnista sekä ohjaa maakunnallisen ravitsemusterveyden verkoston toimintaa. Verkoston jäseninä ovat Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ja alueen kuntien ravitsemusterapeutit sekä ateria- ja puhdistuspalvelupäälliköt. Koordinaatioryhmä laati alueellisen ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelman.

PPSHP:n savuton sairaala -toimintaohjeen päivitystyö käynnistettiin ja otettiin käyttöön uutta terveyden edistämisen aineistoa, mm. Syöpäjärjestöjen ammattilaisille suunnatut opetusvideot, Tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisyn ja hoidon käypä hoito -suosituksesta sekä potilaan tupakoimattomuuteen tukemisesta.

Elintapaohjauksen osaamiskeskuksen perustamisen suunnittelutyö käynnistettiin PPSHP:n perusterveydenhuollon yksikön toimesta. Osaamiskeskuksen tehtäviä tulee olemaan mm. elintapaohjauksen hyvien käytäntöjen kokoaminen ja mallintaminen. Lisäksi tehtävänä on ammattilaisten elintapaohjauksen koulutustarpeiden kartoittaminen ja koulutuksen organisoiminen. Tulevaisuudessa elintapaohjauksen osaamiskeskus toimii sateenvarjona alueellisille elintapaohjauksen hankkeille, se seuraa ja arvioi niitä sekä kokoaa hankkeiden ja tutkimusten tuloksia, joita hyödynnetään uusien toimintamallien kehittämisessä. Osaamiskeskuksella tulee olemaan tietyt painoalueet, jotka sovitaan vuosittain. Osaamiskeskuksen suunnittelutyö jatkuu monialaisena verkostoyhteistyönä.

PPSHP:n perusterveydenhuollon yksikkö koordinoi OKM:n rahoittamaa Voi paremmin -liikuntaneuvonnalla toimintakykyisyyttä Pohjois-Pohjanmaalla -hanketta (1.1.19–31.3.20), joka on UKK-instituutin hallinnoiman VALIHY -hankkeen osahanke. (vaikuttavaa liikuntaneuvontaa hankerajat ylittäen)

Yhteistyö

PPSHP on toiminut aktiivisesti Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:ssä, osallistunut hallitustyöskentelyyn ja ollut mukana ravitsemusterve sairaala -standardien kehittämistyössä. Luonnosvaiheessa olevat ravitsemusterve sairaala -standardit pohjautuvat nyt voimassa oleviin HPH-standardeihin.

PPSHP:n terveydenhuollon järjestämissuunnitelma ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ linjaavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen alueellisen yhteistyön periaatteet, päämäärät ja painopisteet. Perusterveydenhuollon yksikkö osallistui maakunnallisen hyte-työn suunnitteluun, jossa keskiössä ovat ihmislähtöisyys ja pohjoispohjalaisen ihmisen hyvä arki ja elämä.

Sydänliiton Neuvokas perhe -toimintamallia juurrutettiin Oulun kaupungin neuvoloihin ja kehitettiin lasten lihavuuden hoitopolkua yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan sydänpiirin kanssa. Juurrutusmallia ja lasten lihavuuden hoitoketjutyöryhmän työtä hiottiin palvelumuotoilun avulla.

Valtimotautipotilaiden hoitopolkua kehitettiin yhteistyössä OYS:n kardiologisen osaston ja johtajaylilääkärin nimeämän valtimopotilaiden avokuntoutusta kehittävän työryhmän kanssa. Työryhmässä oli mukana myös edustajia järjestöistä ja perusterveydenhuollosta. E-Tulppa-valmennuksen pilotoinnin suunnittelu käynnistettiin yhteistyössä Sydänliiton ja Terveyskylän kanssa. PPSHP:n alueen kunnissa on järjestetty 11 Tulppa-ryhmää.

Vuonna 2019 PPSHP:n terveyskeskuksissa järjestettiin 15 aikuisten painonhallinta- ja laihdutusryhmää. Laihdutusryhmien ohjaajiin ja heidän esimiehiinsä pidettiin yhteistä sähköpostitse.

Tutkimusta terveydenhuollon elintaparyhmien vaikuttavuudesta jatkettiin. Tutkimusaineistona on vuodesta 2014 saakka koottu tieto painonhallintaryhmistä sekä vuoden 2018 Tulppa-avokuntoutusryhmistä, joita on täydennetty aikaisempaa kattavammalla tiedon poiminnalla.

Viestintä

PPSHP perusterveydenhuollon julkaisi 19 uutiskirjettä vuonna 2019. Uutiskirjeen levikki on 650. Lisäksi terveyden edistämisen ajankohtaisista teemoista kirjoitettiin sosiaalisen median eri verkostoissa, Facebookissa ja Twitterissä.

[PPSHP Terveyden edistämisen internet sivuja](#) täydennettiin maakunnallisella elintapaohjauksen palvelutarjottimella, jonka rakentaminen jatkuu edelleen. Lisäksi terveyden edistämisen sivuille rakennettiin erillinen sivu [vajaaravitsemuksesta](#)

Leea Järvi

POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ PSSHP

Laadukas toiminta

Järjestimme ”Maailman savuttomuuspäivän” 31.5.2019 ja osallistuimme Ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumiin 7.11.2019.

Toteutimme selvityksen Tupakoimattomana leikkaukseen – toimintamallin toteutumisesta KYSissä. Selvityksen tuloksista tiedotettiin KYSin lisäksi lähetettävien tahojen johtavia lääkäreitä ja johtavia hoitajia. Päivitimme mallia koskevat potilas- ja työohjeet.

Osallistuimme Savuton sairaala -itseauditointiin kolmannen kerran. Arviointi tehtiin Tupakoimaton KYS – työryhmässä (Pekka Puustinen varapj, Kaisa Haatainen siht.) sekä kaikissa palvelukeskuksissa. Auditoinnin pistemäärä oli 90/144, säilytimme pronssitason. Tärkeimpinä kehittämiskohteina ovat koulutus (puheeksi ottaminen, kirjaaminen ja ohjaaminen tuen piiriin) sekä savuttoman työympäristön varmistaminen.

Terveyden edistäminen sai paikkansa KYSin organisaatiossa. PTH-yksikön johtaja Pekka Puustinen raportoi terveyden edistämisen toiminnasta säännöllisesti sairaalan työvaliokunnalle (TVK).

Yhteistyötahot

Toteutimme yhdessä Savonia AMK:n terveydenhoitajaopiskelijan kanssa opinnäytetyön ”Sairaalahenkilöstön kokemukset ja kehitysideoita savuttomuuden tukemiseksi yliopistollisessa sairaalassa”. Myös Maailman savuttomuuspäivän toteutuksessa oli mukana Savonia AMK:n opiskelijoita.

Yhteistyötä perusterveydenhuollon kanssa lisättiin kutsumalla Tupakoimaton KYS – työryhmään Kysterin edustaja (aloittaa vuonna 2020).

Mielenterveyden keskusliiton (MTKL) kokemusasiantuntija aloitti ”Sydämeltään savuton” – vertaistapaamiset OLKA-pisteellä.

STESOn kesäkoulu järjestettiin Kuopiossa 11.–12.6.2019 yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa.

Osallistuimme aiesopimuksella Filha ry:n kanssa Terveyden edistämisen määrärahojen hakuun tupakasta vieroituspalveluiden kehittämiseen 2020–2023. Päätös oli kielteinen.

Viestintä

Julkaisimme 28.5.2019 videon ”Sinun valintasi” raskaana olevien naisten savuttomuuden edistämiseksi. Video on katsottavissa <https://www.youtube.com/watch?v=Ji45TcwXg2s>

Pohjois-Savon alueellinen hyvinvointikertomus on luettavissa osoitteessa <https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/document/preview/4159326903>

Kaisa Haatainen ja Pekka Puustinen

RAAHEN SEUDUN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄ

Laadukas toiminta

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä vastaa johtoryhmä. Kuntayhtymään on nimetty terveyden edistämisen työryhmä, joka suunnittelee ja toteuttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Työryhmästä on edustus seutukunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä, joka koordinoi Raahen seutukunnan alueella tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja laatii valtuustokausittain seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen.

Kuntayhtymään laaditaan vuosittain terveyden edistämisen toimintasuunnitelma, jonka tavoitteet ovat linjassa seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen kanssa. Jokaisen työntekijän tehtävänä on omalta osaltaan tarjota tukea asiakkaille. Vuoden 2019 painopistealueet ja toiminta:

Lapset, nuoret ja perheet

Yhteistyössä jäsenkuntien sivistystoimen kanssa jatkettiin seutukunnan alueella Toimiva lapsi ja perhe -työmenetelmän juurruttamista lasten ja perheiden palveluihin sekä järjestettiin perheille ja ammattilaisille

suunnatut Voimaannu vanhempana – koulutukset. Vuoden 2019 aikana käynnistettiin perhekeskustyyppisesti rakentuva PerhePooki- toiminta, jossa kunnan, hyvinvointikuntayhtymän, yhdistysten ja seurakunnan toimijoiden tarjoamaa toimintaa ja tukea keskitetään päiväkoteihin ja kouluille. Raahen seutukunnan alue oli mukana Seinäjoen kaupungin Lihavuus laskuun – ohjelman mallinnus-hankkeessa. Hankkeen nimeksi muotoutui Raahen seudulla Terveellinen lapsuus. Hankkeen myötä seurataan äitien imetysaktiivisuutta lapsen ollessa 2, 4 ja 6 kk ikäinen sekä ylipainoisten osuutta ja tervehampaisten osuutta 1- ja 5-vuotiailla sekä 1. ja 5. luokkalaisilla. Kouluruokailun saaminen koulupäivän keskiöön otettiin tavoitteeksi valtuustokauden hyvinvointikertomukseen.

Terveystarkastusten järjestäminen työttömille nuorille ja aikuisille on vakiintunut toimintamuoto. Kaikkein heikoimmassa asemassa oleville pitkäaikaistyöttömille tarjottiin sosiaalisen kuntoutuksen palveluja Woimalassa, jossa uutena palveluna käynnistettiin terveystarkastukset terveydenhoitajan ja sairaanhoitajan yhteistyönä. Ohjaamossa tarjottiin yksilöohjausta, maksuttomia korttikoulutuksia, ryhmätoimintaa ja palveluohjausta 15–29-vuotiaille nuorille.

Ikäihmiset

NeuvoNurkka-palvelu tarjosi tietoa, ohjausta ja neuvontaa ikääntyvälle väestölle tavoitteena yksilölliset, oikea-aikaiset ja asiakastarpeen mukaiset palvelut jokaiselle kotona asumisen tueksi. Terveystarkastus tarjottiin 65 vuotta täyttävälle sekä omaishoitajille ja muille erityisryhmille. Hyvinvointia edistävät kotikäynnit tehtiin niiden 75-vuotiaiden luo, jotka eivät ole ikääntyneiden palveluiden piirissä. Raahen seutu oli mukana Ikäinstituutin koordinoimassa Voimaa vanhuuteen -iäkkäiden terveystarkastusohjelmassa, jonka myötä kuntiin on koulutettu vapaaehtoisia vertaisohjaajia, käynnistetty ryhmätoimintoja sekä aloitettu liikuntaneuvontaa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin tuki

NettiRassi on hyvinvointikuntayhtymän sähköinen palvelukanava, jonka kautta voi hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon kiireittämiä asioita. Palveluun oli v. 2019 lopussa rekisteröitynyt n. 18 114 henkilöä. Hyvinvointipiste NeuvoRassin toimintaa kehitettiin ja palveluja monipuolistettiin. Säännöllistä toimintaa olivat esim. ikääntyvien palveluohjaus, sairaanhoitajan vastaanotto, laboratoriopalvelut, rokotukset, vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä, suuhygienisti, liikuntatuokiot, senioriparkki, seniorikerho, digikummit, ja kuulolähipalvelu. Asiantuntijaluentoja ja teemapäiviä järjestettiin yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa viikoittain. Influenssarokotusviikko järjestettiin NeuvoRassissa marraskuussa.

Terveellisten elintapojen edistäminen

Savuton kuntayhtymä -toimintamallia toteutettiin edelleen ja Savuton terveydenhuolto – itseauditoinnissa saavutettiin kultataso. Diabetesriskin seulontaa sekä painonhallinta- ja diabetesryhmiä jatkettiin. Suun terveydenhuollossa toteutettiin terveysneuvontakäyntejä valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Yhteistyötahot

Kuntayhtymä on osallistunut maakunnalliseen hyvinvointiyhteistyöhön ja STESO:n toimintaan. Yhteistyötä on tehty myös maakunnallisten ja alueellisten hankkeiden sekä järjestöjen kanssa.

Viestintä

Tärkeimpiä ulkoisen viestinnän keinoja ovat olleet kuntayhtymän internetsivut, sähköinen palvelukanava NettiRassi, NeuvoRassin Facebook, eri yksiköiden ja toimintojen esitteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, tiedotteet medialle sekä tiedotesivun julkaiseminen paikallislehdessä säännöllisesti.

Karita Pesonen

SATASAIRAALA SATAKUNNAN SAIRAANHOITOPPIIRIN KUNTAYHTYMÄ (SATSHP)

Toiminnan sisältö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutettiin monitasoisesti ja monitoimijaisesti sairaanhoitopiirin hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelman mukaisin painotuksin. Tavoitteena oli mm. potilas- ja perhelähtöisen osaamisen tukeminen ja vahvistaminen sekä väestön terveellisten elintapojen vahvistaminen. Satasairaalan perusterveydenhuollon yksikön toimesta koordinoitiin edelleen Savuton Satakunta-työryhmää (Maailman tupakaton päivän tapahtuma Kankaanpäässä), Hyte-verkostoa ja Hyte-yhteysenkilöverkostoa, Tupakoimattomana leikkauksen- työryhmää. Isona teemana vuoden mittaan oli Satakuntalaisten hyvinvointikertomus ja – suunnitelman työstäminen monitoimijaisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Savuton sairaanhoitopiiri-toimintaohjelman päivytystä tehtiin sekä osallistuttiin Savuton sairaala-auditointiin. Toiminnan tavoitteet ovat STESO ry:n standardien mukaisia.

Hoito- ja palveluketjujen suunnittelu- ja kehittämistyössä pyrittiin huomioimaan ennaltaehkäisevä näkökulma. Monitoimijaisessa lasten painonhallinnan työryhmässä mm. työstettiin valmiiksi alueellista lasten lihavuuden palveluketjua. Terveyden ja hyvinvoinnin näkökulma tuli esille mm. potilasoppaissa ja – ohjeissa, joista osa on selkomukautettu koko sairaanhoitopiirissä.

Potilaiden unen laatua sairaalahoidon aikana pyrittiin parantamaan näyttöön perustuvien menetelmien osana perushoidon laadun kehittämishanketta (STEPPI – hanke). Hanke osoitti, että pienin toimenpitein on mahdollista parantaa potilaiden unen laatua sairaalassa sekä tätä kautta myös edistää tervehtymistä. Satasairaalan potilaiden suun terveydenhuoltoon pyrittiin tehostamaan. Hoitohenkilöstön osaamista lisättiin ja päivitettiin ohjeita. Potilaan ravitsemustilan huomiointi osana kokonaisuhoitoa on tärkeä toipumista edistävä tekijä. Vajaaravitsemuksen ennaltaehkäisyyn ja ravitsemuksen kokonaisvaltaiseen huomiointiin kiinnitettiin huomiota alueellisesti että Satasairaalan omassa toiminnassa.

Työn sujuvuuden kehittämistä toteutettiin ns. Lean-hankkeilla ja työvire-mittaus jatkui koko sairaanhoitopiirin henkilöstölle. Mahdollisuus osallistua monipuolisiin terveysliikunnan ryhmiin oli tarjolla koko Satasairaalan henkilöstöllä edelleen. Lisäksi henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua talviliikuntapäivään. Työmatkaliikkumisen kampanjapäivä järjestettiin turvallisuus-teemalla, jossa oli myös mahdollisuus huollattaa polkupyörä työpäivän aikana. TYKY-uunteja ja vesijumppaa tuettiin edelleen. Uusi henkilöstöohjelma valmistui vuoden lopussa ja sen työstämiseen osallistettiin koko henkilöstö.

Satakunnan sairaanhoitopiiri oli mukana laajasti Satakunnan sote- ja maakuntauudistuksessa; asiantuntijoita oli mm. 18 eri valmistelutyöryhmässä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen valmisteluryhmään osallistui sairaanhoitopiiristä kaksi asiantuntijaa, joista yksi toimi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuuvastavalmistelijana ja työryhmän puheenjohtajana. Lisäksi Satasairaala hallinnoi SataLipake- hanketta, jossa elintapaohjauksella (uni, liikunta, ravitsemus) pyrittiin vaikuttamaan Satakunnan elintapaasteisiin.

Asiakasraati- ja kokemustoimija-toiminta jatkuivat edelleen. Satasairaala oli mukana yhteistyössä potilasjärjestöjen kanssa kouluttaen lisää kokemustoimijoita. Satasairaala liittyi valtakunnalliseen OLKA-toimintaan. OLKA:n toiminnassa korostuvat yhteistyö potilasjärjestöjen kanssa, kuten teemapäivät, hyvinvoinnin edistäminen ja osallisuus.

Yhteistyötahot

Satakunnan sairaanhoitopiiri on osallistunut Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:n verkoston toimintaan sekä laajasti Satakunnan sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun sen loppumiseen 8.3.2019 asti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö on ollut laajaa, ulottuen kuntiin, järjestöihin, seurakuntaan, poliisiin, AVI:iin, TE-palveluihin, KELA:aan, Taike:een, oppilaitoksiin jne. Satasairaalan toiminnassa on otettu yhä enemmän huomioon asiakas- ja potilasnäkökulma mm. asiakaspalautemahdollisuuksia lisäämällä.

Viestintä

Perusterveydenhuollon yksikkö viesti pääsääntöisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omille verkostoilleen maakunnassa. Työryhmien kokouksista kirjattiin muistiot ja jaettiin verkostoille. Satasairaala viesti aktiivisesti väestölle, pääteemana oli vuonna 2019 asiakaslähtöisyys ja osallisuuden kehittäminen. Terveysliikunnan viestintää tehostettiin rekrytoimalla lisää liikunta-agentteja.

Suunnittelija Piia Astila
Perusterveydenhuollon yksikkö /Satasairaala
piia.astila@satasairaala.fi

SIUN SOTE - POHJOIS-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ

Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä järjestää julkiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut 14 kunnan alueella. Lisäksi kuntayhtymä järjestää ympäristöterveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut Pohjois-Karjalassa. Kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2017. Kuntayhtymään kuuluvat Joensuu, Kitee, Lieksa, Nurmes, Outokumpu, Kontiolahti, Ilomantsi, Juuka, Liperi, Polvijärvi, Rääkkylä, Tohmajärvi, Valtimo ja Heinävesi. Siun soteen kuuluvat myös Pohjois-Karjalan keskussairaala, pelastuslaitos sekä ympäristöterveys.

Laadukas toiminta

Savuton sairaala- itsearviointista on keskusteltu alustavasti siten, että itsearviointi aloitetaan vuoden 2020 aikana.

Asiantuntijaverkoston hyödyntäminen on aloitettu syyslukukaudella 2019.

Siun soten pääteema on ollut maakunnallisen hyvinvointikertomuksen tekeminen vuonna 2019.

Siun sote Pohjois-Karjalan alueellinen kaatumisten ehkäisyn (AKE) -työryhmä on lisännyt tietoisuutta kaatumisen riskitekijöistä ja ennaltaehkäisystä sekä työryhmä on edistänyt hyviä käytänteitä kaatumisen vähentämiseksi Siun soten toimintaympäristöissä.

KKI-rekka mittasi, ohjasi sote työntekijöitä terveellisten elämäntapojen ohjauksessa.

Sote-työntekijöiden ergonomiaosaamista on vahvistettu.

Hyte-rakenteen selvitystyö on aloitettu organisaatiossa.

Yhteistyötahot

Siun sote on tehnyt alueen kuntien hyte-toimijoiden kanssa tiivistä yhteistyötä ja osallistunut maakunnallisen hyvinvointityöryhmän toimintaa. Myös muiden sidosryhmien (järjestöt, oppilaitokset, jne.) kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä.

Viestintä

Steson jäsenyyttä ei ole mainittu Siun soten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tekstien osana.

Ei mainintaa savuton sairaala.

Ei linkkiä yhteistyö tai toimintaverkostoihin

Sosiaalisen median hyödyntämistä, tai muita viestinnällisiä kampanjoita ei ole toteutettu

Verkoston kasvu ja jäsenistö

Verkoston aktivointia jäseneksi ei ole toteutettu.

Katriina Päivinen

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAAHOITOPPIIRIN KUNTAYHTYMÄ

Toimintasisällön laatu (laadukas toiminta)

Sairaanhoitopiirillä on terveyden edistämisen suunnitelma, joka sisältää laatustandardit ja hyvien käytäntöjen suositukset.

Varsinais-Suomen alueellisen hyte -työryhmän tavoitteet ja toimintasuunnitelma ohjaavat toimintaa alueella. Hyten painopisteet ovat:

- 1) Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen
- 2) Päihteiden käytön vähentäminen
- 3) Ylipainon ja liikkumattomuuden vähentäminen

Alueellisen hyvinvointikertomuksen päivitys tehtiin vuoden 2018 aikana. Hyte työryhmä koordinoi kuntien terveyden edistämistoimijoiden verkostoa ja järjestää verkostotapaamisia puolivuositain. Kuntiin on nimetty Hyte yhteyshenkilöt.

Sairaanhoitopiirissä on terveyden edistämisen työryhmä. Työryhmän tehtävänä on terveyden potilaiden, henkilöstön ja väestön terveyden edistämisen näkökulman integroiminen toimintaan, henkilökunnan osaamisen lisääminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä aiheissa, arviointi, STESO toimintaan osallistuminen ja savuton sairaala auditointi vuosittain. Tupakoimattomana leikkaukseen toimintamalli on käytössä. Savuton toimintaohjelmaa on päivitetty ja vuoden 2020 aikana toteutetaan laaja markkinointikampanja.

VSSHP:n perusterveydenhuollon yksikön hyte- työhön sisältyy asiantuntijuuden ja tuen antaminen kunnan terveyden edistämisen työhön. Tämä on alueellisen täydennyskoulutuksen tarjoamista, koordinoitua kuntien muihin hyvinvointia lisääviin palveluihin sekä edistää tiedolla johtamisen ja vaikuttavuuden arvion tueksi elintapaohjaukseen liittyvät kirjaamisen yhtenäiset käytänteet maakunnan tasolla. Tavoitteena on eri toimijoiden kanssa saada elintapaohjaus näkyväksi osaksi sairauksien ehkäisyä ja hoitoa sekä yhtenäistää käytäntöjä tarjoamalla ja levittämällä mm. materiaalia ja järjestämällä koulutuksia. Lisäksi Vesote-hankkeen työn tuloksia on jalkautettu.

Vuosille 2016–2020 on käynnistetty potilashoidon laadun- ja tutkimuksen kehittämishanke (STEPPI). Hankkeen tavoitteena on luoda tutkimuskirjallisuuteen perustuvat perushoidon minimikriteerit.

Asiakkaan näkökulma on vahvistunut palveluiden suunnittelussa ja arvioinnissa. Sairaanhoidopiirissä toimii asiakasraati ja kokemusasiantuntijoita.

Yhteistyötahot

- Maakunnallinen HYTE työryhmä
- Varsinais-Suomen alueen kunnat
- Sairaanhoidopiirissä toimi vuonna 2019 aktiivisesti tupakasta vieroituksen työryhmä, tupakkayhdyskylöverkosto, päihdeyhdyshenkilöverkosto sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden verkosto. Verkostojen puitteissa järjestettiin teemakohtaisia alueellisia koulutustilaisuuksia
- Turun ammattikorkeakoulun ja Turun yliopisto
- Varsinais-Suomen alueen sote järjestöt

Viestintä

Terveyden edistämisen toiminnasta viestitään sairaanhoidopiirin internetsivustolla, Lasaretti -lehdessä ja alueellisissa verkostoissa. Lisäksi on järjestetty eri teemoilla yleisöluentoja. Tyks imago on uudistunut ja viestinnässä on vahvemmin hyvinvointinäkökulma sairauksien hoitamisen sijaan. Perusterveydenhuollon yksikön [internetsivut](#). Vesote hankkeen aikana on perustettu Elintapaohjauksen ammattilaiset Facebook -ryhmä.

Minna Pohjola
